

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Національного університету
охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика, професор

Наталія САВИЧУК

08 12 2021 року

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Жигаль Ю.В.

**«ФУНКЦІОНАЛЬНІ УРАЖЕННЯ КИШЕЧНИКА У ПІДЛІТКІВ І
МОЛОДИХ ДОРΟΣЛИХ: ОСОБЛИВОСТІ ПАТОГЕНЕЗУ,
ДІАГНОСТИКИ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ЛІКУВАННЯ»**

що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі
знань 22 «Охорона здоров'я», за спеціальністю 222 «Медицина»

Призначені наказом Національного університету охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика від «5» 12 2021 №5037 голова та рецензенти,
а саме:

Голова – д.м.н., професор завідувачка кафедри сімейної медицини та
амбулаторно-поліклінічної допомоги НУОЗ України імені П.Л. Шупика
КОВАЛЕНКО О.Є.

Рецензент: д.м.н, професор, в.о. завідувачки кафедри клінічної патології та
судової медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика ДЯДИК О.О.

Рецензент: к.м.н., доцент кафедри гастроентерології, гепатології та дієтології
НУОЗ України імені П. Л. Шупика КОРУЛЯ І.А.

розглянувши кандидатську дисертацію Жигаль Юлії Володимирівни на тему:
**«Функціональні ураження кишечника у підлітків і молодих дорослих:
особливості патогенезу, діагностики та оптимізація лікування»** (тему
дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національного університету
охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика «19» січня 2022 (протокол № 1),
наукові публікації, в яких висвітлено основні наукові результати, а також за
результатами фахового семінару профільних кафедр (сімейної медицини та
амбулаторно-поліклінічної допомоги; кафедри терапії та ревматології; кафедри
клінічної патології та судової медицини; кафедри гастроентерології, гепатології

та дієтології; кафедри терапії, сімейної медицини, гематології і трансфузіології) Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика від «8» чудне 2025 (протокол № 19), ухвалили:

1. Актуальність теми дисертації

Функціональні захворювання кишечника посідають провідне місце серед патології шлунково-кишкового тракту у підлітків та молодих дорослих, впливаючи на якість життя, соціальну активність і психоемоційний стан пацієнтів. Поширеність синдрому подразненого кишечника та функціонального закрепку у молодіжній популяції зростає, а клінічні прояви нерідко призводять до хронізації симптомів та частих звернень по медичну допомогу. Незважаючи на високу частоту, ці стани довгий час залишаються не діагностованими через обмеженість специфічних маркерів та труднощі в диференціації з органічною патологією. У сучасній гастроентерології підвищується інтерес до ролі кишкової мікробіоти та її метаболітів у формуванні вісцеральної чутливості, моторних порушень і мікрозапалення, що лежать в основі функціональних розладів. Доведений внесок синдрому надмірного бактеріального росту, змін ентеротипів і дисбіотичних зрушень обумовлює необхідність глибшого аналізу мікробіологічних характеристик у пацієнтів молодого віку. Водночас значна міжіндивідуальна варіабельність мікробіому вимагає розробки персоналізованих підходів до діагностики та лікування.

Окреме наукове значення має вивчення генетичної схильності до функціональних захворювань кишечника, зокрема ролі однонуклеотидних поліморфізмів Toll-подібних рецепторів (TLR). Вплив TLR-опосередкованої імунної відповіді на взаємодію з мікробіотою стає важливим фактором формування клінічних фенотипів, однак такі механізми у підлітків і молодих дорослих досі висвітлено недостатньо. Виявлення зв'язку між генетичними варіантами та клінічним перебігом захворювань має значний потенціал для прогнозування перебігу та вибору терапевтичної стратегії. Необхідність комплексного підходу до діагностики та лікування, що враховує стан мікробіоти, наявність синдрому надлишкового бактеріального росту (СНБР), особливості клінічної симптоматики та генетично зумовлені механізми, визначає актуальність обраної теми. Дослідження, спрямовані на інтеграцію мікробіологічних, клінічних та генетичних даних, дозволяють сформувати персоналізовані моделі ведення пацієнтів, підвищити ефективність терапії та зменшити ризик хронізації захворювань у молодіжній популяції.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження аспірантки Жигаль Ю.В. на тему «Функціональні ураження кишечника у підлітків і молодих дорослих: особливості патогенезу, діагностики та оптимізація лікування» виконано в межах робіт кафедр науково-дослідної роботи кафедри терапії і геріатрії Національного університету охорони

здоров'я України імені П.Л. Шупика «Клініко-патогенетичні особливості мікробіому шлунково-кишкового тракту та синдрому надмірної епітеліальної проникності, їх вплив на перебіг захворювань внутрішніх органів та можливості корекції» (реєстраційний номер 0122U200997) та кафедри терапії НУОЗ імені П.Л. Шупика «Клініко-патогенетичні аспекти діагностики та лікування хворих з поєднаною патологією внутрішніх органів (захворювання серцево-судинної системи, органів травлення, ендокринної системи)» (РК 0119U101507).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійним дослідженням автора. Разом з науковим керівником проведений вибір напрямку дослідження, сформульовані мета та завдання. Автор самостійно проаналізувала сучасну літературу з проблеми, що вивчається, здійснила інформаційний та патентний пошук. Усі клінічні спостереження, аналіз архівної документації, результатів клініко – лабораторних та клініко-інструментальних досліджень проведений безпосередньо здобувачем. Дисертантом власноруч написано всі розділи дисертації, сформульовано основні положення і висновки, практичні рекомендації, підготовлено до друку всі публікації і виступи, проведено впровадження отриманих результатів у роботу навчальних і лікувально-профілактичних закладів України.

4. Ступінь достовірності результатів проведених досліджень, висновків та рекомендацій, що викладені у дисертації. Дослідження проводилось з дотриманням основних біоетичних положень Конвенції Ради Європи про права людини та біомедицину, Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації про етичні принципи проведення наукових медичних досліджень за участі людини, Настанови з клінічних досліджень та наказів МОЗ України. Наукові положення, висновки та рекомендації, які викладені в роботі, отримані на достатньому фактичному матеріалі. Достовірність даних підтверджена, окрім достатнього обсягу спостережень, використанням надійних статистичних методів обробки та аналізу даних.

5. Наукова новизна одержаних результатів дослідження.

1. Вперше у підлітків і молодих дорослих, вивчена поширеність основних функціональних захворювань кишечника.

2. Вивчена роль кишкової мікрофлори і поліморфізму генів TLR в патогенезі функціональних захворювань кишечника у підлітків і молодих дорослих.

3. Розроблена діагностика різних патогенетичних варіантів функціональних захворювань кишечника у підлітків і молодих дорослих.

4. Розроблене персоналізоване лікування функціональних захворювань кишечника у підлітків з урахуванням стану кишкової мікрофлори і генетичного поліморфізму.

6. Практичне значення одержаних результатів дослідження.

Отримані результати дозволили удосконалити діагностичний підхід до синдрому подразненого кишечника (СПК) та функціонального закрепу (ФЗ) у підлітків і молодих дорослих шляхом поєднання клінічних критеріїв із оцінкою стану кишкової мікробіоти та частоти синдрому надмірного бактеріального росту (СНБР). На основі проведених досліджень обґрунтовано доцільність використання сонографічної оцінки ступеня метеоризму та ультразвукового визначення діаметра прямої кишки як додаткових неінвазивних методів підтвердження функціональних розладів кишечника. Практичним результатом роботи стала розробка персоніфікованих схем лікування СПК і ФЗ, що враховують енетеротипи, інтенсивність СНБР і наявність поліморфізмів TLR2, TLR3, TLR4. Доведено, що застосування рифаксиміну є особливо ефективним у пацієнтів із СПК із діареєю (СПК-Д) та СПК змішаний (СПК-Зм), тоді як комбінація інуліну та мультиштамового пробіотика забезпечує суттєве покращення симптомів у хворих на ФЗ. Запропоновані терапевтичні алгоритми сприяють нормалізації мікробіоти, зменшенню інтенсивності СНБР та покращенню клінічної динаміки, що підтверджує їхню доцільність для впровадження у практику педіатричних, терапевтичних та гастроентерологічних відділень лікарень України.

7. Обізнаність здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених за обраною тематикою. Здобувачем у процесі написання дисертації опрацьовано 193 актуальних літературних праць інших вчених, з яких 26 кирилицею та 167 латиницею, а саме: праці провідних вчених, клінічні рекомендації та ін. За обраною тематикою здобувач має високу обізнаність з результатами наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених.

8. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях.

Основні результати дисертаційної роботи викладені у 8 публікаціях, зокрема 3 статей в наукових фахових журналах, відповідно до «Переліку наукових фахових видань України», 4 статті, що індексуються Scopus або Web of Science; 1 робота в збірниках та матеріалах з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій.

Праці, у яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Дорофєєв А.Е., Руденко М.М., Жигаль Ю.В. Синдром подразненого кишечника у молодому віці: роль «Салофальку» в лікуванні *Suchasna gastroenterologhiia* 2018 October № 4(102):С.67-73
DOI: [10.30978/mg-2018-3-67](https://doi.org/10.30978/mg-2018-3-67) (Здобувачка підготувала аналіз літературних даних та інтерпритацію фактичних даних, статистичну обробку даних, написання статті)

2. Дорофєєв А.Е., Руденко М.М., Жигаль Ю.В. Функціональний закрєп у молодому віці. Місце макроголу 4000 у лікуванні функціонального закрєпу Gastroenterologia 2019 Том 53, №1:С.57-61
DOI: [10.22141/2308-2097.53.1.2019.163457](https://doi.org/10.22141/2308-2097.53.1.2019.163457) (Здобувачка підготувала вступ, аналіз та інтерпритацію фактичних даних, статистичну обробку даних, написання статті)
3. Дорофєєв А.Е., Чернишова О.С., Жигаль Ю.В. Функціональні ураження кишківника у підлітків та молодих дорослих: особливості патогенезу, діагностики та оптимізація лікування Zdorov'e rebenka 2020 Том 15, №5: С.382-388
DOI: [10.22141/2224-0551.15.5.2020.211449](https://doi.org/10.22141/2224-0551.15.5.2020.211449) (Здобувачка виконала літературний пошук та написання статті)
4. Дорофєєв А.Е., Ткач С.М., Гуркало Ю.З., Жигаль Ю.В. Можливості лікування хворих з перехрестом функціональної диспепсії та синдрому подразненого кишечника Український науково-практичний спеціалізований рецензований медичний журнал, Suchasna gastroenterologhiia, 2023 February, №1:С32-38 DOI: [10.30978/mg-2023-1-32](https://doi.org/10.30978/mg-2023-1-32)(Здобувачка підготувала вступ, аналіз та інтерпритацію фактичних даних, статистичну обробку даних, написання статті)
5. Кир'ян О.А. Дорофєєв А.Е., Деркач І.А. ЖигальЮ.В. Evaluation of the Impact of Some Single-Nucleotide Gene Polymorphisms on the Development of Adenomatous Polyps of the Colon in Patients with Irritable Bowel Syndrome, Turk J Gastroenterol 2023 August; 34:822-830
DOI: [10.5152/tjg.2023.21985](https://doi.org/10.5152/tjg.2023.21985) (Здобувачка підготувала аналіз літературних, статистичну обробку даних, написання статті)
6. Дорофєєв А.Е., Ткач С.М., Жигаль Ю.В. Перехрест дисфункції жовчного міхура та синдрому подразненого кишечника: клініко-мікробіологічні особливості й терапевтичні можливості Suchasna gastroenterologhiia, 2024 September; № 3 (127):С 99-107
DOI: <https://doi.org/10.30978/MG-2024-3-99> (Здобувачка підготувала вступ, аналіз та інтерпритацію фактичних даних, статистичну обробку даних, розділу вступ)
7. Дорофєєв А.Е., Ткач С.М., Жигаль Ю.В. Зміни кишкового мікробіому у пацієнтів із постінфекційним синдромом подразненого кишечника та сучасні можливості їхньої корекції Suchasna gastroenterologhiia February 2024 № 1 (135):С 25-35
DOI: <https://doi.org/10.30978/MG-2024-1-25> (Здобувачка підготувала аналіз літературних даних, їх систематизування, написання статті)

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Жигаль Ю.В. Роль одонуклеотидного поліморфізму гену Toll-подібних рецепторів 2 типу у підлітків та молодих дорослих з синдромом подразненого кишечника Матеріали 83-го всеукраїнського наукового медичного Конгресу студентів та молодих вчених

9. Впровадження наукових досліджень у практику.

Результати дослідження використовуються під час навчання інтернів та курсантів на кафедрі сімейної медицини та амбулаторно-поліклінічної допомоги НУОЗ України імені П.Л. Шупика, а також клінічну практику гастроентерологічних, педіатричних та терапевтичних відділень.

10. Апробація результатів дослідження.

Основні положення дисертації було заслухано та обговорено на фаховому семінарі (грудень 2025), засіданнях кафедри сімейної медицини та амбулаторно-поліклінічної допомоги, кафедри клінічної патології та судової медицини та гастроентерології, гепатології та дієтології. Також, у вигляді тезової доповідь в межах 83-го всеукраїнського наукового медичного Конгресу студентів та молодих вчених «Медицина ххі сторіччя» (з міжнародною участю), 2021 рік.

11. Характеристика здобувача, його шлях у науці, ступінь наукової зрілості. Проведені дослідження й опубліковані наукові праці характеризують Жигаль Юлію Володимирівну як кваліфікованого фахівця і дослідника. Здобувачка має глибокі фахові знання, педагогічний хист, здібний до наукових досліджень, вміє глибинно аналізувати, аналітично мислити та формувати висновки. Методично проводила наукові дослідження за темою дисертації, приймала активну участь у проведенні науково - практичних конференцій в Україні та за кордоном. За період навчання у закладах вищої освіти та роботи у лікувальних установах зарекомендувала себе як сумлінного здобувача та науковця, висококваліфікованого та відповідального лікаря за період роботи в практичній медицині проявила себе як висококваліфікований лікар-педіатр, гастроентеролог, терапевт, який володіє класичними і новітніми методиками надання медичної допомоги в педіатрії, гастроентерології та терапії.

Жигаль Ю.В. є сформованим, кваліфікованим науковцем з глибоким теоретичним та практичним рівнем підготовки, високою ерудицією та досвідом, що дозволяє вважати його фахівцем із спеціальності за спеціальністю 222 «Медицина»

Висновок

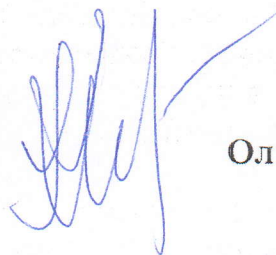
Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну і практичне значення одержаних результатів, впровадження їх у практику, достатню повноту викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях,

відповідність роботи вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 та Наказу МОН України від 19.08.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», рекомендувати дисертацію ЖИГАЛЬ Юлії Володимирівни на тему: «Функціональні ураження кишечника у підлітків і молодих дорослих: особливості патогенезу, діагностики та оптимізації лікування» до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії із спеціальності за спеціальністю 222 «Медицина» 14.01.02 - Внутрішні хвороби

Головуючий на засіданні

фахового семінару,

*д.мед.н., професор, завідувачка кафедри
сімейної медицини та амбулаторно-
поліклінічної допомоги*

Ольга КОВАЛЕНКО

Рецензент,

*д.мед.н, професор, в.о.завідувачка кафедри
клінічної патології та судової медицини*

Олена ДЯДИК

Рецензент,

*к.мед.н., доцент кафедри
гастроентерології, гепатології та
дієтології*

Ірина КОРУЛЯ

Секретар

фахового семінару,

*к.м.н., доцент кафедри сімейної медицини
та амбулаторно-поліклінічної допомоги*

Оксана ПАСТУХОВА